

SCHENKING VAN DE RECHTEN DIE UIT EEN LEVENSVERZEKERINGSOVEREENKOMST VOORTVLOEIEN: WIE MOET HET BESTAAN VAN DE OVEREENKOMST AANGEVEN?

LLJ Tax – 5 juli 2019

Door **Aurélien VANDEWALLE**

Samengevat

- Artikel 307 WIB bepaalt dat de belastingplichtige die een levensverzekeringsovereenkomst « heeft gesloten », ze moet vermelden in zijn belastingaangifte.
- In geval van schenking van de rechten die uit de overeenkomst voortvloeien door een ouder aan zijn kind, wordt deze laatste de nieuwe titularis van de rechten die uit de overeenkomst voortvloeien.
- In een **advies van 28 juni 2019**, heeft de administratie geoordeeld dat zowel de ouderschenker als het kind-begiftigde het bestaan van de overeenkomst in hun belastingaangifte moeten vermelden.
- **Alhoewel deze stelling niet in overeenstemming lijkt te zijn met de wettekst, zou zij in bepaalde gevallen sommige nadelen voor de belastingplichtige kunnen vermijden.**
- Ter herinnering, verstrijkt de termijn voor de belastingaangifte via « Tax on Web » op 11 juli, en op 24 oktober via een mandataris.

VERPLICHTING OM EEN LEVENSVERZEKERINGSOVEREENKOMST AAN TE GEVEN

Volgens artikel 307 WIB : « De jaarlijkse aangifte in de personenbelasting moet het bestaan vermelden van de door de belastingplichtige (...) individueel gesloten Levensverzekeringsovereenkomsten bij een in het buitenland gevestigde verzekeringonderneming (...) ».

HOE WERKT EEN LEVENSVERZEKERINGSCONTRACT ?

Een **verzekeringnemer** betaalt één of meerdere premies aan een verzekeraar. Als tegenprestatie voor de betaling van deze premie komt de verzekeraar overeen een "kapitaal" te betalen aan een door de verzekeringnemer aangewezen **begunstigde**, op het moment van overlijden van de persoon die door de verzekeringnemer is aangeduid als "**levensverzekerde**". Dit overlijden resulteert in de "afwikkeling" van het levensverzekeringcontract en de betaling van het kapitaal aan de begunstigde.

SCHENKING VAN DE RECHTEN DIE UIT EEN LEVENSVERZEKERINGSOVEREENKOMST VOORTVLOEIEN

De verzekeringnemer beschikt over een reeks rechten die voortvloeien uit zijn levensverzekeringsovereenkomst. Men en er bepaalde ervan aanhalen¹.

Hij heeft het recht om een of meer begunstigten van de levensverzekeringsovereenkomst aan te duiden.

Hij beschikt m.b.t. zijn overeenkomst ook over het « recht van afkoop » of over het « recht om af te kopen ». Dat betekent dat de verzekeringnemer (geheel of gedeeltelijk) het contract kan opzeggen en als tegenprestatie een kapitaal ontvangt dat "afkoopwaarde" wordt genoemd (zijnde de waarde van betaalde premies vermeerderd met de inkomsten - of verminderd met verliezen - geactiveerd sinds de inschrijvingsdatum van het contract, en verminderd met de kosten van het contract).

¹ Voor een meer volledig overzicht, zie de artikelen 169 e.v. van de wet van 4 april 2014, « Wet betreffende de verzekeringen », B.S., 30 april 2014

De wet voorziet dat “De verzekeringnemer kan de uit de verzekeringsovereenkomst voortvloeiende rechten geheel of ten dele overdragen”². Deze overdracht kan namelijk plaatsvinden ten titel van schenking indien de vereiste voorwaarden om een schenking te doen vervuld zijn.

Na een schenking, zal de begiftigde – overnemer van de rechten – titularis zijn van de rechten van de verzekeringnemer die voortvloeien uit de levensverzekeringsovereenkomst.

Hierna wordt het klassieke geval besproken van een schenking waarin de ouder (de schenker) de rechten van de overeenkomst aan zijn kind (de begunstigde) schenkt.

AANGIFTE VAN DE OVEREENKOMST NA EEN SCHENKING VAN DE RECHTEN

Wat zegt de wettekst?

Krachtens een letterlijke interpretatie van artikel 307 WIB, is het alleen de persoon die de overeenkomst “heeft gesloten” die de overeenkomst moet aangeven. De begiftigde (overnemer) zou dus niet tot een dergelijke verplichting gehouden zijn³.

Wat is de stelling van de administratie van de fiscaliteit?

Zonder zijn bewering te verantwoorden, heeft de Staatssecretaris in 2013 verklaard, als antwoord op een parlementaire vraag dat « Indien de verzekeringnemer de levensverzekeringsovereenkomst heeft overgedragen, moet de nieuwe verzekeringnemer het bestaan ervan vermelden in zijn [fiscale] aangifte ».⁴

Gelet op een dergelijke “extensieve” (of denkbare “pragmatische”) interpretatie van artikel 307 WIB, zou het logisch zijn geweest dat de ouder-schenker (de persoon die de verzekeringsovereenkomst “heeft gesloten”) van deze verplichting tot aangifte zou worden vrijgesteld.

De schenker zou inderdaad niet gehouden kunnen zijn tot de aangifte van een overeenkomst, terwijl hij er niet zeker van kan zijn dat de overeenkomst nog bestaat (het kind-begiftigde, nieuwe titularis van de rechten van de overeenkomst zou kunnen beslissen om een einde te stellen aan de levensverzekeringsovereenkomst door ze volledig af te kopen).

Men kan ook aanhalen, in het kader van de automatische uitwisseling van inlichtingen⁵, dat het de persoon is die de mogelijkheid heeft om toegang te krijgen tot de in de overeenkomst geïnvesteerde activa – t.t.z. de begiftigde/overnemer na een schenking – die het voorwerp moet uitmaken van een uitwisseling van inlichtingen.

² Art. 183 van de wet van 4 april 2014

³ Men kan aanhalen dat een analyse van de voorbereidende werkzaamheden van de wet die deze verplichting tot aangifte heeft ingevoerd, ons geen uitsluitsel geeft over de kwestie. (*Parl. St.* Kamer 2012-2013, nr. 53-2561/001, p.71).

⁴ Vraag n°16605 van Mevrouw Veerle Wouters aan de Minister van Financiën, Beknopt Verslag, Commissie voor de Financiën en de begroting, 26 maart 2013, CRABV 53 COM 705, p. 8

⁵ In het kader van Common Reporting Standard of « CRS »

In een advies van 28 juni 2019, heeft de administratie van de fiscaliteit niettemin gesteld dat zij de mening was toegedaan dat zowel de ouder-schenker – die zijn rechten over het contract heeft geschonken – als het kind-begiftigde – die de nieuwe titularis is geworden van de rechten die uit de overeenkomst voortvloeien – het bestaan moesten aangeven van de overeenkomst in hun belastingaangifte.

Deze stelling lijkt ons niet coherent te zijn. Oftewel blijft men bij een letterlijke interpretatie van de wettekst en moet alleen de persoon die “de overeenkomst heeft gesloten” (de schenker/overdrager) ze aangeven, ongeacht dat er een schenking is of niet. Oftewel *aanvaardt* men een extensieve/pragmatische interpretatie van de wettekst krachtens dewelke de effectieve titularis van de rechten die uit de overeenkomst voortvloeien (de begiftigde/overnemer) de overeenkomst moet aangeven, hetgeen moet impliceren dat de persoon die de overeenkomst heeft gesloten – en daarna overgedragen heeft – vrijgesteld moet worden van haar verplichting tot aangifte.

WAT IS HET IN TE NEMEN STANDPUNT?

De meest weerspannige zouden zich kunnen verschuilen achter een letterlijke interpretatie van artikel 307 WIB en zij zouden kunnen voorhouden dat alleen de persoon die de overeenkomst heeft gesloten deze laatste zou moeten aangeven.

De meest voorzichtige zullen zeggen dat een aangifte door zowel de ouder – die de overeenkomst heeft gesloten – als het kind – die van de schenking heeft genoten – zonder twijfel de mogelijkheid zal bieden bepaalde verwarringen te vermijden die men in de praktijk tegenkomt. Inderdaad, bij een schenking, mag de ouder-schenker zich rechtmatig een rente voorbehouden. Gemakkelijkheidshalve, kan het gebeuren dat het kind-begiftigde de ouder zal toelaten om rechtstreeks de rente af te nemen op de geschonken activa (in casu de levensverzekeringsovereenkomst). In een dergelijk geval, zullen zowel het kind – nieuwe titularis van de rechten die uit de overeenkomst voortvloeien – als de ouder – die toegelaten wordt om het beperkt bedrag van zijn rente op de overeenkomst af te nemen – vermeld worden in de automatische uitwisseling van informatie, zonder meer uitleg. Deze informatie zou de administratie rechtmatig kunnen misleiden. Men zou kunnen denken dat het kind en de ouder beiden nog verzekeringnemers zijn van een levensverzekeringsovereenkomst. Een dergelijke verwarring zou onnodige vragen kunnen doen reizen alsmede tijd doen verliezen aan zowel de belastingplichtige als de administratie.

De meest voorzichtige zullen hieruit besluiten dat de door de administratie aangenomen interpretatie – alhoewel zij juridisch betwistbaar is – misschien de meest pragmatische is, en dat het in ieder geval “niets kost” wanneer zowel de ouder-schenker als het kind-begiftigde het bestaan van de levensverzekeringsovereenkomst aangeven.

Ter herinnering, verstrijkt de termijn om de aangifte in te dienen via “Tax on Web”, op 11 juli en op 24 oktober via een mandataris.

CONTACT

Voor meer informatie, aarzel niet contact op te nemen met Aurélien VANDEWALLE per email of telefoon (aurelien.vandewalle@llj.be - +32 2 7380280).

Lallemand Legros & Joyn (LLJ)
Ch. de La Hulpe 181/24 Terhulpeestwg.
1170 Brussels – Belgium
www.llj.be